

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/aparat-bezpieczenstwa/100453,Barbara-Skarga-Filozof-z-lagrow.html>

134

UZASADNIENIE

Prezentuje negatywną, postawę polityczną. Znana z tendencyjnych wypowiedzi antypartyjnych. W lutym 1978 r. podpisała deklarację TKN.
(podać w sposób zwięzły zarzuty stanowiące podstawę zastrzeżenia)

Wydział III KSMO — 22997
(nazwa jednostki — numer sprawy)

Dietała
(podpis wnioskującego)

NACZELNIK WYDZIAŁU III
K-dy Stołecznej MSO w Warszawie
(data, pieczęć, podpis Naczelnika Wydziału)

Zastrzeżenie wyjazdu za granicę (z zasobu IPN)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Barbara Skarga. Filozof z łagrów

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: AGNIESZKA KOSTRZEWA 20.04.2023

Wybitna filozof i etyk, profesor zwyczajny nauk humanistycznych, dama Orderu Orła Białego, podczas wojny – łączniczka Armii Krajowej, po wojnie – więzień Gułagu. Wielomiesięczne śledztwo i dziesięcioletni pobyt w sowieckim obozie pracy nie zdołały jej złamać. Gdy w 1955 r. udało się jej wrócić do Polski, czynnie włączyła się w życie naukowe, a później – działalność

opozycyjną.

Urodziła się 25 października 1919 r. w Warszawie, w rodzinie inteligenckiej o pochodzeniu ziemiańskim. Jej siostrą była aktorka Hanna Skarżanka.

W 1944 r. została aresztowana przez NKWD.
Po wielomiesięcznym śledztwie skazano ją na
10 lat obozu.

Po śmierci ojca rodzina przeniosła się do Wilna, gdzie Barbara Skarga studiowała filozofię na Uniwersytecie Stefana Batorego.

Podczas II wojny światowej kontynuowała naukę na konspiracyjnych seminariach z filozofii i matematyki. Jednocześnie zaangażowała się w działalność ruchu oporu.

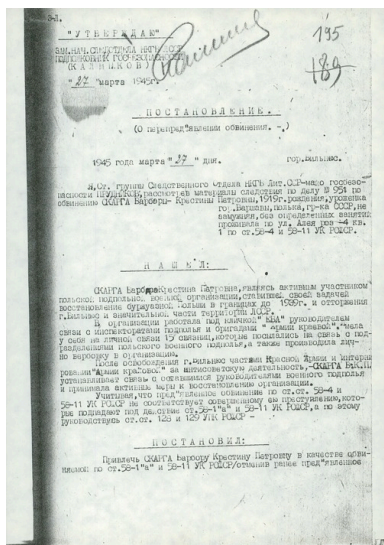
Pełniła funkcję kierownika łączności terenowej Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej.

Na nieludzkiej ziemi

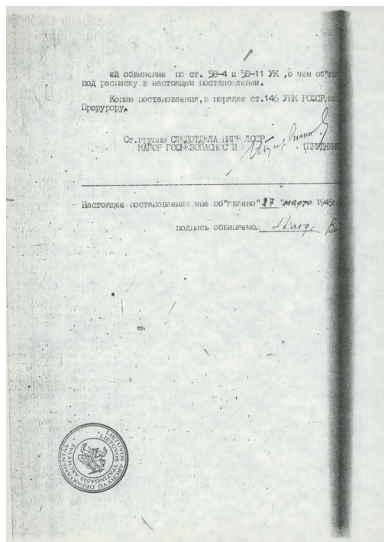
W 1944 r. została aresztowana przez NKWD. Po wielomiesięcznym śledztwie skazano ją na 10 lat obozu pracy i zesłano do Uchty w Republice Komi, a w 1948 r. przeniesiono do obozu w Bałchaszu w Kazachstanie. W łagrach pracowała jako pielęgniarka, ogrodnik, rolnik i inżynier. Po odbyciu wyroku w 1954 r. otrzymała nakaz dożywotniego osiedlenia się w kołchozie w Kazachstanie.

Ma wielkie zasługi na polu naukowym i wydawniczym. Jest autorką ważnych publikacji naukowych z dziedziny historii

Lata więzienia, łagrów i zsyłki opisała w książce *Po wyzwoleniu (1944-1956)*, przedstawiającej wstrząsający obraz życia w sowieckim łagrze. Jej wspomnienia nie mogły ukazać się w Polsce Ludowej. Książka została wydana w 1985 r. przez Instytut Literacki w Paryżu pod pseudonimem Wiktoria Kraśniewska. Pierwsze wydanie w Polsce, już pod właściwym nazwiskiem, ukazało się dopiero po 1989 r.

Postanowienie Narodowego Komisariatu Bezpieczeństwa Państwowego Litewskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej dotyczące Barbary Skargi - dokument z akt postępowania karnego przeciwko członkom Komendy Okręgu Wileńskiego AK pochodzących ze zbiorów Specjalnego Archiwum Litwy w Wilnie (z zasobu IPN)

**Postanowienie Narodowego
Komisariatu Bezpieczeństwa
Państwowego Litewskiej
Socjalistycznej Republiki
Sowieckiej dotyczące Barbary
Skargi - dokument z akt
postępowania karnego przeciwko
członkom Komendy Okręgu
Wileńskiego AK pochodzących ze
zbiorów Specjalnego Archiwum
Litwy w Wilnie (z zasobu IPN)**

Na celowniku bezpieki

Barbara Skarga powróciła z zesłania do Polski pod koniec 1955 r. Ukończyła studia filozoficzne na Uniwersytecie Warszawskim i podjęła pracę w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. W 1981 r., z ramienia NSZZ „Solidarność”, została przewodniczącą Komitetu Nauk Filozoficznych PAN. W 1988 r. uzyskała tytuł profesora zwyczajnego. Z powodu „negatywnej postawy politycznej” nie mogła pracować na uczelni, jednak prowadziła bogatą działalność dydaktyczną – seminaryjną i wykładową. Była również członkiem-założycielem konspiracyjnego Towarzystwa Kursów Naukowych.

42
27
148

Warszawa, dnia 10 marca 1979 r.

T A J N E
Egz Nr. 11.

N O T A T K A S Ł U Ż B O W A

dotyczy pracownika Instytutu Filozofii i Socjologii PAN

SKARGA Barbara Krystyna s. Pieta i
Halley ur. 26.10.1919 r., w Warszawie,
narod. i obyw. polskie, wykształcenie
wyższe - prof. dr nauk humanistycznych,
Wspartyja, penna,
zam. Warszawa ul. Warszawańska 111a
n. 915.

Wymieniona od szeregu lat prezentuje negatywną postawę polityczną. Jej niechęć do zmian ustrojowych w Polsce datuje się od okresu wojny. W tym czasie jako żołnierka Armii Krajowej wytknęła aktywnie przesłone żołniersze Ameli Rodzińskiej. Za tę działalność została skazana przez sąd radziecki na 10 lat więzienia.

Po odbyciu kary powróciła do kraju, gdzie rozpoczęła pracę naukową jednocześnie silnie wiążąc się z kręgami katolickimi. Za względu na dużą przebiegłość polityczną nigdy w sposób oficjalny nie prezentowała swego stanowiska. Przez szereg lat - do 1974 r. - prowadziła wykłady na Akademii Teologii Katolickiej. W latach 60-tych utrzymywała ścisłe kontakty z osobami mianymi z postawy antykomunistycznej: A. Walickim, S. Szacho, L. Kołakowskim, S. Gerasimem i innymi.

W wypowiedziach swych na temat ustroju, sytuacji politycznej i gospodarczej, wygłaszanych w kręgach prywatnych prezentuje antysojuszalistyczne poglądy.

Według posiadanych przez tut. Wydział informacji S. Skarga współpracuje z Bronisławem Gerasimem dokonując typowania /pod względem - postawy politycznej w kraju/ osób, które mają otrzymać zaproszenia na sympozja do Paryżu. Utrzymuje ona ścisły kontakt z Działem Kultury przy Ambasadzie Francji w Warszawie, systematycznie jest tam zapraszana na spotkania.

Notatka służbowa dotycząca Barbary Skargi sporządzona przez funkcjonariusza Wydziału III Komendy Stołecznej MO, odpowiadającego za wykrywanie i zwalczanie działalności opozycyjnej (z zasobu IPN)

42
27
148

- 2 -

W lutym 1979 roku wraz z 60 innymi osobami podpisała deklarację powołując do życia tzw. Towarzystwo Kierde Służbowych.

- Mimo, że sama aktywnie nie uczestniczy w działalności Towarzystwa jednakże kontakty jej z osobami działającymi w TKH wskazują, że działalność ta spotyka się z jej pełnym moralnym poparciem.

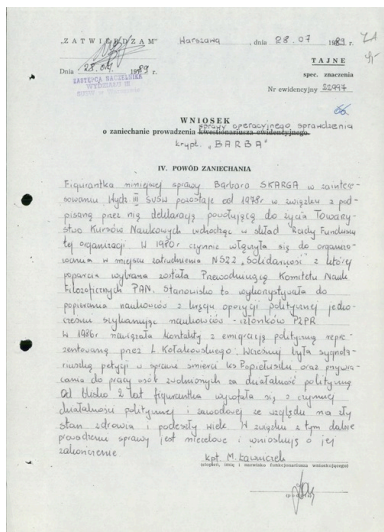
Wykonano 2 egz
Egz Nr 1 - adresat
Egz Nr 2 - kista

opracował
insp. VMK. III-1 KS MO
ppor. M. FIELECKI

Notatka służbowa dotycząca Barbary Skargi sporządzona przez funkcjonariusza Wydziału III Komendy Stołecznej MO,

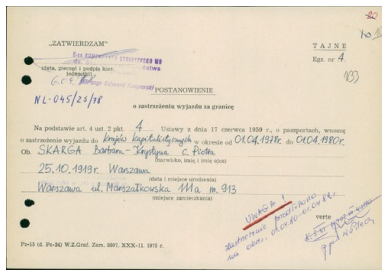
**odpowiadającego za wykrywanie i
zwalczanie działalności
opozycyjnej (z zasobu IPN)**

Z uwagi na działalność w TKN oraz kontakty z działaczami emigracji o „antysocjalistycznych poglądach” znalazła się w kręgu zainteresowania Służby Bezpieczeństwa. Od 1978 r. do 1989 r. była inwigilowana i rozpracowywana w ramach kwestionariusza ewidencyjnego, a następnie sprawy operacyjnego sprawdzenia o kryptonimie „Barba”, prowadzonych przez Komendę Stołeczną MO (od 1983 r. Stołeczny Urząd Spraw Wewnętrznych) w Warszawie.

**Wniosek o zaniechanie sprawy
operacyjnego sprawdzenia
kryptonim „Barba” (z zasobu IPN)**

Barbara Skarga ma wielkie zasługi na polu naukowym i wydawniczym. Jest autorką ważnych publikacji naukowych z dziedziny historii filozofii, metafizyki i etyki. Pod jej redakcją ukazał się wielotomowy „Przewodnik po literaturze filozoficznej XX wieku”. Pełniła funkcję redaktora naczelnego pisma „Etyka”, pisała eseje publikowane na łamach „Znaku” oraz innych czasopism. Była autorytetem naukowym i moralnym dla wielu polskich filozofów, badaczy i czytelników.

**Zastrzeżenie wyjazdu za granicę
(z zasobu IPN)**

W 1995 r. za służbę w Armii Krajowej oraz wybitne zasługi dla polskiej nauki i kultury została uhonorowana Orderem Orła Białego.

Barbara Skarga zmarła 18 września 2009 r., została pochowana na cmentarzu ewangelicko-reformowanym w Warszawie.

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

COFNIJ SIĘ